

Погрібний Анатолій Григорович

Біографічна довідка

З січня 1942-го в селі Мочалище (сучасна Соколівська сільська рада Бобровицького району) на Чернігівщині народився Анатолій Григорович Погрібний, літературознавець, письменник, культурний і громадський діяч.

Доктор філологічних наук, професор Київського та Українського Вільного (Німеччина) університетів.

Автор понад 1000 статей, близько 20 монографій. Лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка (2006).

На його світогляд вплинуло знайомство в 1960-х із письменником Борисом Антоненком-Давидовичем, чи не єдиним хранителем духовної єдності діячів "Розстріляного Відродження" та "шістдесятників". Як згадував Анатолій Погрібний, коли письменник дав йому заборонену на той час книжку "Смерть" (1928), він повернувся до гуртожитку і "почав чекати, коли хлопці, з якими я жив (усього нас було четверо), вляжуться спати. Коли ж дочекався, то, накрившись простиралом, включив на тумбочці лампу – і цілу ніч читав. Потрясіння було неймовірне, адже дошкульнішого твору, який би ось так під корінь викривав фальш комуністичної ідеології, її першозасновкову ворожість для українства, у нашій літературі, здається, і по сьогодні нема".

Наприкінці 1980-х активно поринув у громадсько-політичну роботу. Був серед організаторів "Товариства української мови" (пізніше – "Просвіта"), Народного руху за перебудову, Конгресу української інтелігенції. Депутат уперше демократично обраної Київради (1990). Тоді ж піднімав над Києвом синьо-жовтий прапор, координував акції на допомогу студентам, що у жовтні 1990-го брали участь у "революції на граніті".

На посаді заступника міністра освіти (1992-1994) відмовився від службового авто, активно проводив українізацію шкіл, ініціював проведення Першого з'їзду педагогічних працівників України.

Коментуючи українізаторську діяльність "народного професора", Олександр Хоменко влучно зауважив: "Часом складається враження, що Анатолій Погрібний виконує в одній особі ті обов'язки, які в розвиненому суспільстві мусять виконувати цілі академічні інституції".

Вів цикл авторських радіопередач "Якби ми вчилися так, як треба...", спрямований на зміну культурно-мовної сфери в Україні, який мав величезний успіх і, замість кількох випусків, тривав 10 років.

"Він був найщирішим, найпалкішим українцем, – свідчив Юрій Мушкетик. – Він ішов цією дорогою беззастережно, його залякували, йому погрожували, але він ішов, не шкодуючи ні сил, ні здоров'я... Багатьом він повернув віру в Україну, повернув віру в те, що наша держава буде жити, вона безсмертна".

Помер 9 жовтня 2007-го у Києві.